

instans, som i nærværelse af en repræsentant fra den pågældende virksomhed fører de videre forhandlinger til bilæggelse af det foreliggende stridsspørgsmål under opretholdelse, respektive tilvejebringelse af ensartethed vedrørende virksomhedernes lønnings- og arbejdsforhold.

Da forholdene imidlertid ofte medfører, at organisationerne søger ministeren i spørgsmål, om hvilke der ikke er opnået enighed under forhandlingerne, eller hvor der var tvivl om en bestemmelses fortolkning, og da dette medfører, at departementet, der er ministerens rådgivende organ og har til opgave at tilvejebringe de for ministeren nødvendige oplysninger i de sager, der forelægges ham, er ukendt med sagens behandling, og da det endvidere er af betydning, at overenskomstforholdene ved de militære virksomheder harmonerer med overenskomstforholdene ved statens øvrige virksomheder, der beskæftiger konjunkturlønnede arbejdere etc., f. eks. statsbanerne og post- og telegrafvæsenet, synes det naturligt, at de større og mere betydelige overenskomstforhandlinger samt de spørgsmål, der opstår under en konfliktsituation, forhandles under medvirkning af en repræsentant fra forsvarsdepartementet og en repræsentant fra finansdepartementet. For ikke at gøre forholdene for komplicerede, må det anses for praktisk, om fabrikstyrelsen udpegede et enkelt eller et par af sine medlemmer til på dennes vegne sammen med en repræsentant for hvert af de 2 nævnte departementer at føre disse forhandlinger.

Den nuværende fabrikstyrelse bør erstattes af den foran foreslåede, og cirkulæret af 2. juli 1948 ændres overensstemmende med de forandrede opgaver og beføjelser. Hvad sammensætningen af fabrikstyrelsen angår, skal kommissionen foreslå, at antallet af medlemmer, der alle udpeges af forsvarsministeren, sættes til 5, hvoraf 3 udpeges blandt fabrikkernes ledere, 1 repræsenterer civilindustrien og 1 de anskaffende myndigheder (jfr. nedenfor). Der bør være adgang for de fabriksvirksomheder, hvis ledelse ikke er repræsenteret i fabrikstyrelsen, til at sende én repræsentant til deltagelse i enhver forhandling, der direkte vedrører pågældende virksomheds særlige forhold.

Spørgsmålet om at organisere fabrikstyrelsen som et administrativt i stedet for et konsultativt og koordinerende organ har været drøftet i kommissionen, men dennes flertal (kommissionen undtagen *N. K. Nielsen*) kan ikke anbefale en sådan ordning. Dette ville i virkeligheden være at indrette et for de omhandlede virksomheder fælles direktorat, endda af kollektiv karakter, en ordning, der er principielt uheldig, og som vil bevirke, at de pågældende virksomheders chefer (direktører) hæmmedes i den for visse opgavers rettidige løsning nødvendige dispositionsfrihed.

De enkelte fabrikker bør som hidtil have en konstruktionsafdeling. Imidlertid vil denne formentlig væsentligst beskæftige sig med de konstruktive opgaver, som skal løses i forbindelse med de anskaffende myndigheders bestillinger af materiel, hvad enten dette er skibe, kanoner, torpedoer og andet krigsmateriel, eller der er tale om forbrugsgods af forskellig art. Den forsøgsvis prægede konstruktive virksomhed, f. eks. som følge af oplysninger om krigsteknikkens udvikling på forskellige områder, bør imidlertid også have et organ. Om dets opgaver og dets placering som arbejdsorgan under forsvarsstyrelsen i forbindelse med forsvarsstaben, har kommissionen fremsat udtalelser foran under afsnit B.

Hvorvidt søartilleriets og søminevæsenets producerende virksomhed indtager en så betydelig plads i forhold til disse institutioners øvrige opgaver, at de bør henregnes til de under pkt. a) omtalte fabriksvirksomheder, har været genstand for overvejelse i kommissionen. Hidtil har de to virksomheder væsentligst været beskæftiget med reparationsarbejder.

For søartilleriets vedkommende er det oplyst, at bortset fra den pyrotekniske virksomhed er produktionen af nyt materiel for så vidt angår artilliermateriel i det væsent-